

Ietekmes uz vidi novērtējuma process. Problēmsituācijas.

Arnolds Lukšēvics, Iveta Jēgere
Vides pārraudzības valsts birojs

IVN procedūras būtība un virzība

- Ietekmes uz vidi novērtējums – Stratēģiskais IVN, IVN un Sākotnējais IVN
- Novērtēšanas pamatuzdevums - būtisko ietekmju izvērtējums
- Novērtēšanas mērķis – novērst vai samazināt nelabvēlīgo ietekmi uz vidi

- IVN pamatsoli noteikti IVN direktīvā 2011/92/ES, likumā „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (likums) un tam pakārtotajos normatīvajos aktos
 - likuma 1.pielikums – objekti, kuriem IVN ir obligāts
 - likuma 2. pielikums – darbības, kurām nepieciešams veikt sākotnējā IVN atbilstoši likuma 11.panta kritērijiem (siets IVN procedūras piemērošanai)
- Ietekmes novērtējuma procedūras ilgstoši diskutēta 2009., 2010. gadā
 - IVN procedūra mainīta, saīsinot iespējamus tās posmus un veicot atsevišķus labojumus 2.pielikumā (1.pielikumu mainīt nevar, jo tas noteikts kā direktīvā
- Šobrīd ir saīsinātā IVN procedūra. Godprātīgi un kvalitatīvi strādājot, kopējais IVN ziņojumu izvērtēšanas laiks Birojā ir saīsināts un nepārsniedz 60 dienas, bet tas ļoti atkarīgs no ziņojumu kvalitātes un programmas prasību izpilde

Sākotnējā ietekmes izvērtējuma (sākotnējais IVN) būtība

- Sākotnējais IVN – „*siets*”, lai atlasītu projektus, kam nepieciešams veikt „*lielo IVN*”
- Galvenā uzmanība – uz iespējami būtiskām ietekmēm (NATURA 2000 – atbilstošās dabas vērtības, rūpnīca (ražotne) – kompleksas ietekmes)
- Kā iespējami ātri un pamatoti noteikt būtiskās ietekmes – izvērtējums atbilstoši likuma 11.panta kritērijiem
- Kopumā sākotnējie IVN kvalitātes ziņā (kritēriju analīze) pēdējos gados ir sistemātiski uzlabojušies, taču tiesu nolēmumi atsevišķos gadījumos radījuši dažas pārmērības
- Iesniegumu kvalitāte un paredzētās darbības ierosinātāja izpratne par paredzēto darbību nav viennozīmīga
 - 4 vai 22 vai 30 VES, rekonstrukcija, kur nav ko rekonstruēt, nepilnīgi vai pretrunīgi dati
- Likumdošanas un prakses izmaiņu iespējamie risinājumi (IVN likuma u.c. izmainās, vadlīnijas, periodiska rezultātu analīze, institūciju kapacitāte)

Vēja elektrostacijas (VES) un IVN

- VES nav IVN direktīvas 2011/92/ES un IVN likuma 1.pielikuma darbība.
- IVN likuma 2.pielikuma 3.punkta 8)apakšpunkts: VES būvniecība, ja būves augstums pārsniedz 20m – Sākotnējais IVN
- Sākotnējais IVN vēja elektrostacijām saistībā ar ietekmi uz putniem un sīkspārņiem...
 - IVN likuma 11.pants: apjoms, darbības vieta, piesārņojums, atkritumi...
 - ... ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, starptautiskas nozīmes mitrājiem, mikroliegumiem, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča aizsargjoslu, īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem...
- MK 25/01/2011 Nr.83 - ja nepieciešams eksperta atzinums sākotnējam IVN un IVN, izdevumus, kas saistīti ar eksperta darbu, sedz ierosinātājs. Atzinuma sniegšanai sugu un biotopu aizsardzības jomā pieaicina šajā jomā sertificētu ekspertu

Ietekmes uz vidi novērtējums VES būvniecībai

Situācija uz 2013.gada 8.novembri:

IVN tiek veikts	IVN pabeigts
Vēja elektrostaciju parka „Briņķi I” izveide Skrudas novadā Nīkrāces pagastā (SIA „Briņķi Energija”); <u>IVN Programma</u> : 30.10.2012	Vēja elektrostaciju parka ierīkošana Liepājas pilsētas teritorijā (SIA ”Rapsoil”); <u>Atzinums izdots</u> : 07.03.2011.
Vēja elektrostaciju būvniecība Ventspils novada Tārgales pagastā (SIA „Re.E.S”); <u>IVN Programma</u> : 28.08.2012	Vēja elektrostaciju būvniecība Ventspils novadā Tārgales pagastā (SIA „E.S.Green”); <u>Atzinums izdots</u> : 28.02.2013.
Vēja elektrostaciju parka būvniecība Rucavas novada Dunikas pagastā (SIA „ENERGO WIND”) 01.11.2013. Birojā <u>iesniegta papildinformācija</u>	Vēja elektrostaciju parka „Ziemeļvējš” būvniecība Tārgales pagastā (SIA „TCK”); <u>Atzinums izdots</u> : 12.04.2013.
Vēja elektrostaciju parka būvniecība Durbes novadā (SIA „Green Energo”); <u>IVN Programma</u> : 16.01.2012	
Vēja elektrostaciju parka izbūve Baltijas jūrā (SIA „Baltic Wind Park”); <u>IVN Programma</u> : 20.09.2011	

Ietekmes uz vidi novērtējums VES būvniecībai (2)

Ietekme uz putniem un sikspārņiem

- Pieredze un problēmsituācijas:
 - Plānošanas un novērtēšanas nepilnības:
 - 2009., 2010., 2011., 2012....
 - Politikas un regulējuma trūkums;
 - Pieejamās informācijas apjoms, kopainas saredzēšanas iespējas;
 - Teritorijas plānošana, ornitologu atzinumi, sākotnējais IVN, IVN...
 - Viedokļu atšķirības.
 - Secinājumi, risinājumi, paveiktais un tālākie uzlabojumi:
 - Regulējums un skaidri spēles noteikumi:
 - Metodika un nosacījumi;
 - Pirms-izpēte un monitorings;
 - Kritēriji un nosacījumi rīcībai, balstoties uz monitoringa rezultātiem.
- Uzraudzības un kontroles iespējas

Ietekmes uz vidi novērtējums VES būvniecībai (3)

Ietekme uz putniem un sikspārņiem

MK 20/04/2013 Nr.240

- Plānojot VES virs 20 kW izvietojumu, ievēro šādus nosacījumus:
 - 163.1. vēja elektrostacijas izvieta ne tuvāk kā trīs rotora diametru attālumā vienu no otras;
 - 163.2. no lauku teritorijā esošām dzīvojamām mājām vēja elektrostacijas izvieta ne tuvāk par 500 m;
 - 163.3. no lauku teritorijā esošām dzīvojamām mājām vēja parku izvieta ne tuvāk par attālumu, kas ir piecas reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums;
 - 163.4. no ciemu un pilsētu teritorijās esošās vai plānotās blīvās dzīvojamās apbūves un publiskās apbūves vēja elektrostaciju izvieta ne tuvāk par 1 km, bet vēja parku – ne tuvāk par 2 km;
 - 163.5. vēja elektrostacijas izvieta ne tuvāk par 2 km no *NATURA 2000* teritorijām un mikroliegumiem, kas noteikti putnu sugu aizsardzībai, bet no pārējām *NATURA 2000* teritorijām – ne tuvāk par 500 m;
 - 163.6. valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu vizuālās uztveramības zonā izvērtē vēja elektrostaciju ietekmi uz ainavu, ņemot vērā konkrēto situāciju un kultūras pieminekļa specifiku;
 - 163.7. vēja parkus izvieta ne tuvāk par 2 km no kūrorta teritorijas;
 - 163.8. vēja parka robežu nosaka no malējās vēja elektrostacijas torņa projekcijas, bet vēja elektrostacijas attālumu nosaka no vēja elektrostacijas torņa.

Ietekmes uz vidi novērtējums VES būvniecībai (4)

Ietekme uz putniem un sikspārņiem

MK 30/11/2010

- 2.pielikuma 1.2.punkts. C kategorijas piesārņojošā darbība:
 - vēja elektrostacijas vai elektrostaciju parki ar kopējo jaudu, lielāku par 125 kilovatiem

Piesārņojuma likums

- 32.9 pants. Iekārtas darbības apturēšanas nosacījumi:
 - (2) Iekārtas darbību aptur, ja nepieciešamā atļauja vai iesniegums par C kategorijas darbību ir saņemts, bet:
 - 1) operatora prettiesiskas rīcības dēļ iekārta ir radījusi vai var radīt vides piesārņojumu, kas nodara vai var nodarīt būtisku kaitējumu videi vai cilvēku veselībai;
 - 2) darbinot iekārta, atkārtoti tiek pārkāpti vides aizsardzības normatīvie akti vai netiek pildīti vides aizsardzības valsts iestāžu administratīvie akti.